

Vlaams
Parlement

stuk **44** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 3 november 2011 (2011-2012)

Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie

Jaarverslag 2010

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Jan Roegiers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceysens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

44 (2010-2011) – Nr. 1: Jaarverslag Vlaams Vredesinstituut

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Tomas Baum	4
II. Algemene bespreking	9
1. Vragen en opmerkingen van de leden	9
1.1. Tussenkomst van de heer Jan Roegiers.....	9
1.2. Tussenkomst van mevrouw Sabine Poleyn	9
1.3. Tussenkomst van de heer Marc Hendrickx	9
1.4. Tussenkomst van de heer Bart Caron.....	9
2. Antwoorden van de heer Tomas Baum.....	10
Gebruikte afkortingen	12

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd – naar jaarlijkse gewoonte – op datum van dinsdag 25 oktober 2011 het jaarverslag over het werkjaar 2010 van het Vlaams Vredesinstituut (VVI – formeel het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie) besproken. Bij dit verslag werd toelichting verschaft door de heer Tomas Baum, directeur van het VVI. Er werd hierbij slechts summier ingegaan op het aspect vredesopvoeding aangezien dit thuishoort binnen de werksfeer van de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER TOMAS BAUM

De heer Tomas Baum, directeur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie: Voorzitter, leden van de commissie, ik wil u bedanken om ons de mogelijkheden te geven ons jaarverslag toe te lichten. Het is voor mij een vorm van verantwoording en van transparantie over onze manier van werken. Omdat het verslag al geruime tijd beschikbaar is, lijkt het me niet opportuun om alle punten van het verslag te overlopen. Ik heb ze gegroepeerd in inhoudelijke thema's. Ik denk dat deze het beste aansluiten bij de werkzaamheden en de bevoegdheidsdomeinen van de commissie. Ik wil ook graag even terugblikken op de evaluatie van het Vredesinstituut, omdat we nog niet hebben kunnen reageren in de publieke sfeer. Tevens wil ik met u vooruitblikken op de manier waarop wij ons hebben aangepast om aan de suggesties van het parlement tegemoet te komen.

De commissie Buitenlands Beleid heeft het peterschap van de wapenhandel overgenomen van de subcommissie Wapenhandel. Het gros van ons werk gaat nog over de thema's waarmee deze commissie bezig is. Een extra reflectie over de evaluatie lijkt me hier dus op zijn plaats.

Ik wil graag op twee pijlers van ons onderzoekswerk ingaan: wapenhandel en -productie, en vrede en samenleving, omdat de herdenking van WO I ook een duidelijke internationale dimensie heeft die hier resoneert.

Ik zal beginnen met wapenhandel en -productie, en stilstaan bij het jaarrapport over wapenhandel dat de parlementaire controle over die bevoegdheid ondersteunt. Het analyseert het verslag dat de minister-president zonet heeft beschreven. In 2010 hebben we gerapporteerd over de uitvoer van 2009, maar het leek me zinvol om de gegevens te actualiseren. Ik heb voor de actualisering een aantal headlines van de export van 2010 bij.

In 2010 is de Vlaamse wapenexport in vijf jaar tijd verdubbeld in waarde. 2010 was een recordjaar voor wapenexport naar het Midden-Oosten, waardoor het belang van een Wapenhandeldecreet nogmaals naar voren kwam. Het is de basis voor het jaarlijks advies dat we geven bij het verslag van de Vlaamse Regering. Als de cijfers voor het hele jaar 2011 bekend zullen zijn, zullen we een analyse en vervolgens een advies maken. De aandacht voor het Midden-Oosten was rechtstreeks geënt op de parlementaire werkzaamheden en op de resolutie die aandacht vroeg voor het werk in het Midden-Oosten. De presentatie die we bij de publicatie geven, is openbaar, voor pers en parlementsleden, en wil het politiek en maatschappelijk debat informeren. U kunt alle informatie vinden op onze website.

Vlaanderen heeft ook de bevoegdheid voor de controle op handel in producten voor tweerlei gebruik. Ook hier proberen we het parlement te ondersteunen door ieder jaar een analyse te maken. Dat is iets complexer omdat het gaat om minder eenduidige vergunningen. Het gaat om drie soorten export. Er is de intracommunautaire export, die grotendeels vrij is en waar men enkel voor nucleaire goederen een speciale individuele vergunning gaat vragen. Er is de export naar bevriende landen, die ook grotendeels vrij is, in die zin dat er algemene Europese vergunningen bestaan die iedereen kan gebruiken voor die landen. Dan is er nog de export naar overige landen, waarvoor in 2010 87 individuele vergunningen en 51 globale vergunningen bestaan. Individuele vergunningen zijn voor specifieke

export, globale vergunningen laten toe om meerdere activiteiten onder één vergunning te laten plaatsvinden. Ook deze analyse is bezorgd aan de leden van de commissie, evenals een juridisch rapport dat de stand van zaken van de juridische inbedding van de controle weergeeft, wat grotendeels op Europees niveau is geregeld.

Interessant in het valorisatietraject en in het ingaan op de evaluatieaanbevelingen om mee te valoriseren, is dat we via de voorzitter van het Vlaams Parlement input aan het Federale Parlement hebben kunnen geven over deze materie waar er een debat was over nucleaire issues en de bevoegdheidsverdeling in de exportcontrole.

Dual use is belangrijk en kent grotendeels een onschuldig civiel gebruik, maar de aandacht die er internationaal nog altijd is voor massavernietigingswapens is grotendeels gebaseerd op die gevoelige producten die ook een ander gebruik kunnen kennen. Denk maar aan de ABC-wapens: de atoomwapens, de biologische wapens en de chemische wapens.

We willen ook even de aandacht vestigen op een rapport dat we begin 2010 hebben uitgebracht over de controle op tussenhandel in militair materieel en producten voor tweërlei gebruik. Het zijn twee rapporten geworden hoewel het één onderzoeksopzet was. Er is een rapport over het internationaal kader en een over het Belgisch controlestelsel. We hebben drie bevindingen gedaan: de controle wordt vooral internationaal vastgelegd – het normatieve aspect van de regulering wordt internationaal en Europees bepaald –, de Belgische wetgeving schiet grotendeels haar doel voorbij, de tussenhandel kan ook een aandachtspunt zijn voor een nieuw Vlaams Wapendecreet. Ook dit rapport hebben we gepresenteerd aan pers en parlementsleden om het politiek en publiek debat te informeren. Kers op de taart was dat wij het onderzoeksrapport hebben kunnen voorstellen aan de Verenigde Naties in Genève in een conferentie van UNIDIR (United Nations Institute for Disarmament Research). De bevindingen van het rapport dat aandacht vraagt voor de tussenhandel, zijn ook opgenomen in een voorstel van decreet dat nu in het parlement is ingediend.

Politiek actueler zijn de Europese ontwikkelingen in de controle op wapenhandelbeleid. Er is een toenemende liberalisering van de intracommunautaire markt. Men gaat ervan uit dat wapenhandel of handel in militair materieel tussen Europese lidstaten geen enkel probleem meer vormt voor de veiligheid en dat er voldoende harmonisering is door een common position die de vroegere EU-code of conduct vervangt bij de export van EU-landen naar landen buiten de EU. Het is een ontwikkeling waarbij Vlaanderen gewoon moet volgen. Wij hebben er zeer vroeg op ingezet om dat te bestuderen. Er is een belangrijk verschil. Wanneer het gaat over de intracommunautaire markt gebruikt men hard law, het gaat eigenlijk over wetgeving binnen de EU. Wanneer het gaat over de criteria voor controle voor export buiten de EU, dan gaat het over internationale overeenkomsten die steeds minder bindend zijn. Vandaar dat we deze terminologie gebruiken: ‘hard law’ voor de liberalisering intern en ‘soft law’ voor de criteria voor exportcontrole.

We moeten een balans vinden tussen effectiviteit en efficiëntie. Het is een moeilijke balans. Enerzijds moet men vertrouwen geven en de zaken opengooien, anderzijds moet men zich nog voldoende bewust zijn van de veiligheidsrisico's. Dat is de belangrijkste uitdaging. Heel belangrijk voor ons is dat dit Europees dossier een invloed heeft op het Vlaams Wapenhandeldecreet. Het is de agenda van de Europese richtlijn die Vlaanderen verplicht om er regulerend mee om te gaan.

We hebben de mogelijkheid gekregen om samen met de dienst Controle Strategische Goederen, de GRIP (Groupe de Recherche et d'Information sur la Paix et la Sécurité) en SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute) onder Belgisch EU-voorzitterschap een conferentie te wijden aan dit thema. Het was voor ons een belangrijk moment omdat we mensen van de Europese Commissie, het Europees Defensieagentschap en verschillende Europese academici bij elkaar hebben kunnen brengen. Intussen zijn de resul-

taten ook in het Engels gepubliceerd. We zijn ze in het Nederlands aan het vertalen. Het Subcomité on Security and Defence van het Europees Parlement heeft ook al een kopie van het rapport gevraagd om het te verdelen. Dat is ook alweer een valorisatie die verder gaat dan het Vlaams Parlement, over een thema dat we in het Vlaams Parlement hebben aangekaart.

Er is al lang sprake van een Vlaams Wapenhandeldecreet. Als eerste stap hebben we een toetsingskader willen maken voor een eigen Vlaams Wapenhandeldecreet. Vanuit een Europees, Belgisch en internationaal kader hebben we onderzocht welke normen worden opgelegd en waar er nog ruimte is. We hebben integratie betracht van die verschillende juridische verplichtingen, concrete aandachtspunten naar voren geschoven voor het Vlaams decreet en te nemen beslissingen op scherp gesteld, zonder een advies te geven. Die zijn op hun beurt de basis geweest voor adviezen op vraag van het Vlaams Parlement. Een advies was op vraag van de minister-president voor een voorontwerp van decreet dat nu bij de Raad van State is. Een ander advies was bij een voorstel van decreet inzake wapenhandel van de heren Bart Caron en Filip Watteuw en mevrouw Mieke Vogels.

We hebben nog een ander onderzoek gedaan dat voor ons veel lessen inhield: de vuurwapenproblematiek in eigen land. Twee onderzoekers van het Vredesinstituut hebben de eerste publicatie in een reeks geschreven. We zijn boeken aan het publiceren om de valorisatie te versterken. Dit gebeurt in samenwerking met ACCO. Het is een referentiewerk geworden over handel, bezit en gebruik van vuurwapens in België. Er is geen enkel boek in België dat op zo'n omvattende wijze een stand van zaken weergeeft over vuurwapens in onze eigen samenleving. Er zijn deelgebieden, zoals invoer, die van belang zijn voor het werk van deze commissie. Ook andere Vlaamse bevoegdheidsdomeinen, zoals sport en jacht, komen aan bod. Het was een onafhankelijk en objectief onderzoek in een gevoelige materie.

We hebben gemerkt dat het zeer moeilijk was om toegang te krijgen tot de administraties. We zijn er toch in geslaagd. Het eindresultaat was voor veel mensen een goede zaak. We hebben het niet alleen in het parlement voorgesteld met een panel van parlementsleden, maar het is ook toegelicht op een Europese conferentie van wapenhandelaars en op The Stockholm Criminology Symposium 2011, waar zowel academici als politiediensten aanwezig waren. Het werk dat we verrichten voor het Vlaams Parlement, proberen we ook te laten resoneren in andere domeinen.

Een laatste punt met betrekking tot de wapenhandel en -productie in 2010 betreft de opvolging van een resolutie van het Vlaams Parlement over de kernwapens in Vlaanderen. Op een bepaald ogenblik was er veel aandacht voor de kernwapens die nog in Kleine Brogel liggen.

Dit is een voorbeeld van een goede dienstverlening aan het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement heeft een resolutie aangenomen. Daarop heeft deze commissie een bijkomende informatievraag gesteld. Wij hebben hier door middel van een publicatie met de stand van zaken op geantwoord. De commissie heeft die publicatie besproken. In mijn ogen is dit een model. Dat mag met betrekking tot andere thema's zeker nog gebeuren.

Wat een eventueel toekomstig Wapendecreet betreft, hebben we de mogelijkheid de resultaten over een onderzoek naar eindgebruik te presenteren. We zijn erin geslaagd vijftien cases te onderzoeken. We hebben het gebruik helemaal van Vlaanderen naar de werkelijke eindgebruiker getraceerd. Dit gaat meestal niet om problematische gevallen. Het lijkt me echter nuttig tijdens de voorbereidingen van een dergelijk decreet kennis te nemen van deze onderzoeksresultaten. Heel de logistieke ketting wordt zichtbaar. Dit maakt het gemakkelijker die logistieke ketting te reguleren.

De University of Bradford heeft ons uitgenodigd om dit in een Europese context te presenteren. Ik zou dat echter liever eerst in het Vlaams Parlement presenteren. Begin

december zal het onderzoeksrapport klaar zijn. Indien de commissie hier plaats voor kan maken, zullen we dit met plezier voorstellen. Anders zullen we het in de marge van de parlementaire werkzaamheden op een andere manier trachten voor te stellen. Het lijkt me in verband met inhoudelijke thema's in elk geval een goede werkwijze eerst een document op te sturen en vervolgens met de commissie te praten.

Onze andere pijler heet 'Vrede en samenleving'. Op dit vlak wil ik slechts één belangrijk aandachtspunt naar voren brengen. De Vlaamse overheid zet zelf zwaar in op de herdenking van 100 jaar Eerste Wereldoorlog. Om die reden hebben we in 2010 een eerste, verkennende studie uitgevoerd. Dit was onze eerste schuchtere stap in dit veld.

In opvolging van dat eerste onderzoek hebben we, samen met Vlaamse volksvertegenwoordigers en leden van onze raad van bestuur, een werkbezoek aan Verdun gebracht. Dat was zeer interessant. Het is ginds niet enkel mogelijk de sites zelf te bezoeken. Daarnaast hebben de onderzoekers met volksvertegenwoordigers en met leden van de raad van bestuur kunnen communiceren.

Nadien hebben we op vraag van het Vlaams Parlement advies verstrekt over de ontwerp-tekst van de 'International Declaration on Flanders Fields'. Die tekst is nog steeds niet gefinaliseerd en moet uiteindelijk de basis vormen van een gezamenlijke declaratie van verschillende overheden aan de Menenpoort. Uit die verklaring moet blijken hoe ze de honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog gezamenlijk willen herdenken en welke engagementen voor de toekomst ze hieraan willen verbinden. We volgen dit verder op.

Op 8 november 2011 presenteren we een vervolgonderzoek waarin we dieper op de herdenking van 100 jaar Eerste Wereldoorlog ingaan. Het thema is de herdenking in het teken van de vrede. De Vlaamse overheid heeft in verband met de herdenking van de Eerste Wereldoorlog drie doelstellingen geformuleerd. De eerste doelstelling is de verbetering van de internationale zichtbaarheid van Vlaanderen. De tweede doelstelling is een ruime aandacht voor het toerisme in de streek. Tot slot is het echter ook expliciet de bedoeling een vredesboodschap aan de herdenking te koppelen.

Dit onderzoek is tegelijkertijd een theoretische reflectie en een fundamentele bezinning. Door middel van een bevraging van de stakeholders hebben we getracht de mogelijkheden van het Vlaams Parlement te versterken om tijdens de herdenking met die vredesboodschap om te gaan.

Ik ga niet dieper in op twee andere belangrijke projecten die in deze pijler thuishoren. Ik hoop jongeren en geweld en vredesopvoeding in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen en in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media te kunnen aankaarten.

Verder wil ik nog even terugblikken op de evaluatie van het VVI in maart 2010. Ik ben zeer tevreden over die door het onafhankelijk bureau Policy Research Corporation uitgevoerde evaluatie. Globaal bekeken, komen we hier positief uit. Ons kwaliteitsvol onderzoek en onze performante werking, ook op financieel vlak, zijn uitdrukkelijk erkend. Onze onafhankelijkheid en objectiviteit zijn geprezen.

Het Vlaams Parlement heeft hier terecht een aantal aanbevelingen aan gekoppeld. Het lijkt me logisch dat de band met het Vlaams Parlement nog moet worden versterkt. Het lijkt me logisch dat een instituut dat zich heeft kunnen vestigen en dat wat baggage heeft verworven, zich gemakkelijker in een politieke context kan inschakelen dan een instituut dat pas is ontstaan. We zijn klaar voor een verhoogde interactie. Verder moeten we ons als een paraparlementaire instelling profileren en met buitenlandse vredesinstellingen benchmarken. Naar aanleiding van die evaluatie trachten we al geruime tijd strategische doelstellingen naar voren te schuiven.

Ik ben zelf ook gunstig geëvalueerd. Ik wil hier een nieuwe engagementsverbintenis aan koppelen. Ik zal me de komende zes jaar voor het Vlaams Vredesinstituut blijven inzetten.

We hebben vernomen welke beslissingen het Uitgebreid Bureau gisteren heeft genomen. Die beslissingen zijn niet zonder meer positief, maar zijn wel uitvoerbaar. De facto zullen we jaarlijks twee in plaats van drie onderzoeksprojecten kunnen uitbesteden. Ik ben tevreden dat onze eigen onderzoekscapaciteit is gevrijwaard. We kunnen met onze eigen medewerkers een kwalitatieve dienstverlening aan het Vlaams Parlement blijven waarborgen.

De samenwerking met De Kracht van je Stem lijkt me een goede wijze om de educatieve dienst van het Vlaams Parlement meer zichtbaarheid te geven en performanter te maken. Dit is een uitdaging waarvoor we ons graag willen inzetten.

Al bij al is het een goede oefening geweest. Het heeft wel wat lang geduurd en we hebben gedurende enkele maanden in het ongewisse geleefd. Ik neem aan dat dit eigen aan het huis is.

Een van onze strategische doelstellingen bestaat erin dat we ons functioneel bij de werkzaamheden van het Vlaams Parlement willen aansluiten. Het Uitgebreid Bureau heeft ons voorstel aanvaard om in het Reglement van het Vlaams Parlement voor commissies de mogelijkheid in te schrijven ons gemakkelijker onderzoeksvragen te kunnen stellen. Met betrekking tot bepaalde zaken zijn we bereid op zeer korte termijn informatiedossiers en toelichtingen te verstrekken. Indien het om specifieke adviesvragen of nieuwe grote onderzoeken gaat, zal die vraag langs het Vlaams Parlement aan de raad van bestuur van het instituut moeten worden gesteld. Dergelijke projecten zijn immers tijdsintensiever en duurder.

We willen tevens een meerwaarde in samenwerking zoeken. De samenwerking met De Kracht van je Stem is hier een goed voorbeeld van. Het is de bedoeling de onderzoekspijlers verder op dezelfde manier uit te bouwen.

Voor een kleine instelling is innovatie moeilijk. Wij zullen op dat vlak het verschil niet maken. Wat communicatie betreft, doen we al een paar zaken die onder innovatie vallen. We maken docuclips die mensen op een meer visuele manier de essentie van een onderzoek of van een van onze activiteiten bezorgen. We maken tevens fact sheets die een onderzoek op een paar pagina's samenvatten en iemand in staat stellen onmiddellijk een stand van zaken te vinden.

We kunnen nog steeds een bijdrage leveren tot de uitstraling van het Vlaams Parlement. In verhouding tot de grootte van het VVI nodigen we eigenlijk veel buitenlanders uit om hier conferenties en seminars bij te wonen. We willen dit zeker blijven doen.

Tot slot wil ik nog de activiteiten in het najaar van 2011 overlopen. Op 8 november 2011 presenteren we het onderzoek '100 jaar Eerste Wereldoorlog in het teken van de vrede'. Op 10 november 2011 vindt in Ieper onze 11 novemberlezing plaats. Dit jaar is de spreker de heer Brahimi, een voormalig gezant van de VN in Afghanistan en Irak. Hij heeft onder meer het bekende Brahimirapport geschreven, waarin hij voorstelt een aantal functies van de VN in verband met vredesoperaties te hervormen. Daarnaast zullen we het reeds vermelde onderzoek naar het reëel eindgebruik van in Vlaanderen geproduceerd materiaal presenteren.

II. ALGEMENE BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. *Tussenkoms van de heer Jan Roegiers*

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, ik dank de heer Baum voor zijn duidelijke uiteenzetting en zijn mooi overzicht van wat vorig jaar is gebeurd en de komende periode nog te gebeuren staat.

Gisteren heeft het Uitgebreid Bureau een beslissing genomen. We kunnen hier dus zeer snel op de actualiteit inspelen. De gevolgen voor de verschillende PPI's waren op voorhand niet bekend. De heer Baum laat zich neutraal tot positief uit. Indien dit niet zou kloppen, moet hij me maar verbeteren.

Als ik het goed heb begrepen, zal het aantal uitbestede onderzoeksopdrachten van drie tot twee terugvallen. Mijn concrete vraag is of voor de nieuwe opdrachten of de herdefiniëring van de opdrachten geen decreetswijziging vereist is.

1.2. *Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn*

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, ik dank de heer Baum voor zijn toelichting over de boeiende werking van het VVI. Mijn vraag heeft betrekking op de beslissing die het Uitgebreid Bureau gisteren heeft genomen.

Is het al duidelijk wat de samenwerking met De Kracht van je Stem precies zal inhouden? Het VVI heeft op het vlak van de vredes- en herinneringseducatie al veel gepresteerd. Ziet het VVI de herdenking van de Eerste Wereldoorlog op een brede manier? Is dit een concreet dossier dat in het licht van die samenwerking aan bod zal komen?

1.3. *Tussenkoms van de heer Marc Hendrickx*

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Poleyn. Ik dank het VVI voor de toelichting en de haast perfecte benadering van het jaarverslag. Zal de beslissing van het Uitgebreid Bureau een weerslag hebben op de verdere behandeling van het dossier van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog? Zal alles volgens plan verlopen of valt het VVI nu terug op een plan B?

1.4. *Tussenkoms van de heer Bart Caron*

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik wil in de eerste plaats mijn appreciatie voor de werking van het VVI uitspreken. Ik zal niet vragen om een reactie op de beslissing van het Uitgebreid Bureau. Zoals we daarstraks al hebben gehoord, beslist het Uitgebreid Bureau in volle wijsheid en worden we niet verondersteld hier commentaar op te leveren.

Ik heb een vraag over de internationale netwerken. In welke netwerken is het VVI al dan niet aanwezig of vertegenwoordigd? Valt op dit terrein een evolutie vast te stellen? In andere regionale, federale of nationale parlementen valt een gelijkaardige ontwikkeling

van dergelijke instituten vast te stellen. Werken die instituten samen? Met betrekking tot welke thema's wordt dan samengewerkt?

2. Antwoorden van de heer Tomas Baum

De voorzitter: De heer Baum heeft het woord.

De heer Tomas Baum: De vraag over een eventuele decreetswijziging is eigenlijk een opportuniteitsvraag die ik zelf niet kan beantwoorden. Onze werking vertoont voldoende flexibiliteit om uit te voeren wat van ons wordt gevraagd. Ik zie niet direct een noodzaak het decreet te wijzigen. Het is mogelijk dat de decreetgever daar anders over zal oordelen. Het huidige decretaal kader en ons huishoudelijk reglement zijn vrij omvattend. We zijn voldoende flexibel om opdrachten als de ondersteuning van de educatieve dienst uit te voeren. De vermindering van de sommen voor onderzoeksopdrachten heeft een impact op onze begroting, maar vergt geen decreetswijziging.

Er wordt ons gevraagd de educatieve dienst te ondersteunen en er een echte, volwaardige educatieve dienst van het Vlaams Parlement van te helpen maken. We moeten dit samen doen met het Kinderrechtencommissariaat, dat ter zake ook over relevante expertise beschikt.

Er is ons gevraagd specifiek op vredeseducatie in te zetten. Op dat vlak kunnen we heel wat aanreiken. We kunnen de brug vormen naar externe stakeholders. Op die manier kunnen we faciliterend werken.

Het is belangrijk met jongeren door het Vlaams Parlement op stap te gaan. Onderzoekers zijn hier echter niet voor opgeleid. Dat is meer iets voor pedagogische medewerkers. Ik kan eventueel een pedagogisch medewerker aanwerven. Samenwerking moet in elk geval zinvol blijven.

In 2014 willen we in het Vlaams Parlement een tentoonstelling organiseren. Conceptueel is dit project helemaal rond. Die tentoonstelling is een concreet voorbeeld van de manier waarop we de samenwerking met De Kracht van je Stem vorm kunnen geven. De uitwerking van de tentoonstelling is al ver gevorderd. Ik moet het Uitgebreid Bureau nog een volledig voorstel voorleggen om met derde partijen, zoals de VRT of fotografen, engagementen te kunnen aangaan. Voorlopig bevindt heel het project zich nog in een ambtelijk proces.

We zullen niet bepaald minder op de herdenking van de Eerste Wereldoorlog inzetten. Een van mijn onderzoekers is daar haast fulltime mee bezig en beschikt ondertussen over een heel breed netwerk.

Er komt nog een nieuw project over de herdenkingswijzen. We kunnen hier het einde van de Eerste Wereldoorlog herdenken. Het lijkt me echter ook nuttig eens na te gaan hoe dit al die tijd is herdacht en welke rol de politiek en de overheid daarin hebben gespeeld. Dit project bevindt zich nog in de pijplijn. Als het van mij afhangt, zal het er evenwel zeker komen.

Op thematisch vlak zullen we niet wezenlijk moeten inboeten. Natuurlijk liggen de zaken met betrekking tot de wapenhandel en -productie intrinsiek vast. Het juridisch kader en de feiten maken het gemakkelijker op dit vlak strategische onderzoeken uit te voeren. Een onderwerp als vrede in de samenleving waaiert uit zichzelf al snel uit.

We hebben er in ons strategisch plan dan ook voor gekozen op twee punten in te zetten. Het eerste punt is de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. We houden hierbij steeds de vredeseducatie in het achterhoofd. We moeten ook voor jongeren werken. Het tweede

punt is het groeps geweld in steden. Het Vlaams Parlement besteedt de laatste tijd immers veel aandacht aan geweldincidenten. We willen hier op lange termijn verder aan werken. Er is natuurlijk sprake van enige bevoegdheidsoverschrijding tussen Justitie, Preventie en Welzijn. Het is in elk geval een interessant thema voor de toekomst. Aangezien de nieuw aangeworven onderzoeker er nog aan werkt, kan ik hierover momenteel nog niet rapporteren.

Wat het internationaal netwerk betreft, hebben we een werkbezoek aan Wales afgelegd. We hebben ginds uitgelegd wat het Vlaams Vredesinstituut precies is. Het parlement van Wales wilde zelf ook een vredesinstituut oprichten. Aangezien er ondertussen verkiezingen en een regeringswissel zijn geweest, weet ik niet wat de status van dit dossier nu is.

Tijdens ons recentste werkbezoek hebben we in Barcelona ook een bezoek aan het Catalaanse Parlement ingepland. We hebben getracht over vrede en herdenkingen te praten. Het Catalaanse Parlement had toen echter vooral aandacht voor de taalproblematiek in het onderwijs. Ik heb daar alle begrip voor. Dit werkbezoek maakte echter deel uit van een groter bezoek. Met behulp van een andere organisatie, die een deel van de kosten wilde dragen, hebben we tientallen Europese organisaties bij elkaar gebracht. We hebben de interactie tussen die organisaties gefaciliteerd. Wat de conflicthantering op school betreft, zijn toen een aantal lessen getrokken. Ik zal een document overmaken aan de leden over de manier waarop die verschillende organisaties in verschillende Europese landen met conflicthantering omgaan.

We zijn recent lid geworden van het EU Non-Proliferation Consortium. Dit is een initiatief van de Europese Commissie waar onder meer ook het Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), de Hessische Stiftung Friedens- und Konfliktforschung (HSFK) uit Frankfurt en het International Institute for Strategic Studies (IISS) uit Londen bij zijn betrokken. Onze publicaties worden in dit consortium ook verspreid. We zijn natuurlijk een kleine organisatie. Op basis van wat we hier doen, proberen we echter ook in Europa mee te spelen.

Verder nemen we in de academische context deel aan heel wat door het European Consortium for Political Research (ECPR) georganiseerde conferenties. Ik tracht ervoor te zorgen dat onze onderzoekers zich niet tot het beleidsgerichte en het onmiddellijk bruikbare beperken. Ze moeten ook nagaan wat dit in hun veld betekent. Dit betekent dat we onze informatie ook tijdens internationale congressen en conferenties verspreiden.

Onze netwerkwerking is tweeledig van aard. We zeggen elders dat we een mooi model hebben. Ik vind de combinatie van een eigen secretariaat, een eigen onderzoekscapaciteit en een raad van bestuur waarin heel de maatschappij is vertegenwoordigd, nog steeds een degelijke adviseringsformule. Sommige onderzoeksinstituten leveren enkel advies op basis van onderzoek. Sommige adviesraden leveren enkel advies in functie van bepaalde belangen. Deze tussenvorm lijkt me zeer nuttig en komt de kwaliteit van het advies en de relevantie van het onderzoek ten goede.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Jan ROEGIERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABC	atomaire, biologische, chemische (wapens)
ACCO	academische coöperatieve vennootschap
ECPR	European Consortium for Political Research
EU	Europese Unie
GRIP	Groupe de Recherche et d'Information sur la Paix et la Sécurité
HSFK	Hessische Stiftung Friedens- und Konfliktforschung (Frankfurt)
IISS	International Institute for Strategic Studies
PPI	paraparlamentaire instelling
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute
UNIDIR	United Nations Institute for Disarmament Research
VN	Verenigde Naties
VVI	Vlaams Vredesinstituut (Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie)